

‘Werken aan emancipatie, vrijheid en veiligheid; niet navelstaren!’

Toespraak Lodewijk Asscher. Gehouden ter gelegenheid van de eerste
bijeenkomst van de PvdA Afdeling Amsterdam West

Amsterdam, 18 juni 2009

HET GESPROKEN WOORD GELDT

Fouad, dank voor de introductie, en dank voor de uitnodiging om vanavond te spreken.

Om te beginnen wil ik de PvdA leden in Amsterdam West van harte feliciteren met jullie nieuwe afdeling. Veranderingen doen pijn. Daarom vind ik het belangrijk dat jullie hier in goede harmonie en sfeer een nieuwe afdeling oprichten. Sommigen van jullie zijn boos op mij, of bitter, omdat ik anders dan velen heb gekozen voor 7 stadsdelen, in plaats van 10. Des te mooier vind ik het om hier te spreken en samen een begin te maken aan een lange en mooie campagne.

Wij, de leden van de PvdA zijn de dragers van onze vereniging. Staan in weer en wind op markten en pleinen om te vertellen over de PvdA. Ook als het electoraal tegenzit. Daarom heb ik ontzettend veel zin in de verkiezingscampagne samen met jullie, in de gesprekken met de leden over het nieuwe program, zin om de straten van Amsterdam weer rood te kleuren.

Vrienden,

De afgelopen weken en dagen is mij steeds de vraag gesteld. En ik vroeg het mezelf: Waar staan wij nu?

We staan opnieuw op een kruispunt. Een bepalend moment voor onze stad. En voor onze beweging.

Twee weken geleden waren er verkiezingen voor het Europees Parlement. En nu kun je er natuurlijk voor kiezen om te bagatelliseren. Dat zou oliedom zijn. We hebben keihard op ons bek gekregen. Hoe komt dat?

Drie redenen:

1. Omdat we ons meer laten leiden door angst dan door hoop.

We benadrukken meer de problemen dan de oplossingen, meer de bedreigingen dan de kansen. We moeten veel trotser staan voor onze idealen. Emancipatie, vrijheid, solidariteit.

2. Omdat we duidelijk moeten zijn over de fouten die we maken en de dingen die niet lukken.

Bijvoorbeeld de NoordZuidlijn. Ontzettend duur. De risico's zijn serieus en we zijn er niet in geslaagd om het goed te organiseren. Niet eromheen praten maar duidelijk zijn en dan hard werken om het te repareren. Doorbijten dus, en veel beter met de bewoners en ondernemers omgaan.

3. Omdat kiezers het gevoel hebben dat we meer met de PvdA dan met mensen bezig zijn.

De reactie op de nederlaag laat niet zien dat we iets geleerd hebben. We klagen onderling en we benoemen een commissie.

Beste mensen, ons probleem is niet de SP, is niet D66, is niet Groenlinks, is zelfs niet de PVV en is al helemaal niet de PvdA:

Ons probleem is:

Het spook van de jeugdwerkloosheid

Het falende onderwijs

Hufterig en asociaal gedrag

Bureaucratie in de zorg

Onverdraagzaamheid en egoïsme.

Te veel management, te veel bonussen, te veel gegraai

Onvrede en angst kenmerken deze tijd. Van de Bloemgracht tot aan de Karel Doormanstraat. Soms lijkt het wel alsof we collectief bang zijn geworden. Bang voor het verlies van onze vrijheden, van onze verworvenheden. Bang dat we onszelf niet meer kunnen zijn. We lijken bang geworden voor onze toekomst, waarin we misschien economisch achterop raken en om banen moeten vechten.

We lijken bang te zijn voor criminele Marokkanen, óf voor Wilders. En misschien wel voor allebei.

Vonden we elkaar vier jaar geleden nog in hoop, nu lijken mensen elkaar te vinden in angst. En angst doet gekke dingen met een mens.

En laat ik, nu ik het over angst heb, dan een ding over de PVV zeggen. In 4 stadsdelen protesteren Amsterdammers heftig tegen wat wij doen, door op de PVV te stemmen. Je maakt mij geen seconde wijs dat Amsterdammers miljoenen moslims Europa uit willen sturen, maar ze zijn wel erg ontevreden. Ik zie dat als afkeuring. Dat tegt me. Dat doet me pijn. Dat maakt me strijdbaar. Want ik ben de lokale politiek ingegaan om dingen op te lossen. Voor Amsterdammers, geen enkele Amsterdammer uitgezonderd. Nooit. Niemand. Nergens.

Het antwoord is eerlijk en duidelijk zijn: De politiek kan niet al onze problemen oplossen. Niet zolang we de politiek blijven zien als de ander. Wel als we de

politiek terugbrengen tot wat het is. Burgers die elkaar het vertrouwen geven om problemen op te lossen. Tijdelijk. Dan kunnen we heel veel wel oplossen. Juist op het lokale niveau. Op het niveau van Amsterdam, maar ook op het niveau van de stadsdelen. Gewoon, met elkaar. Zonder gelul eromheen.

Wat voor banen zijn er straks voor de kinderen van nu? Hoe zorgen we dat we onze ouderen kunnen blijven verzorgen? Blijft er straks iets over van de Amsterdamse tolerantie? Die vragen moeten wij samen beantwoorden.

En angst is een slechte raadgever. We moeten angst weer ombuigen naar hoop.

Ze zeggen dat armoede erfelijk is, de kans op een baan wordt bepaald door de plek waar je woont. Daarom begint onze stad van de hoop met goede scholen.

Emancipatie, of verheffing, hoe je het noemen wil: mensen vooruit helpen begint op school. Een goede school gaat vooraf aan een goede baan. Anno 2009 krijgen duizenden kinderen in onze stad onderwijs dat niet voldoet aan de wettelijk minimum normen van de inspectie.

Maar wij hebben ons tegen sceptici gekeerd die zeiden dat de gemeente alleen over de gebouwen gaat en machteloos tegenover schoolbesturen staat, die het onderwijs en hun onderwijzers jarenlang hebben verwaarloosd. En hoewel we geen enkele formele zeggenschap hebben, voelen de schoolbesturen onze hete adem in hun nek. Niet langer zijn de besturen automatisch onze partners, maar de ouders, de docenten en de kinderen.

We moeten er in deze stad voor zorgen dat kinderen zonder taalachterstand de school binnen komen. Dat kinderen fatsoenlijk leren lezen op hun zesde. Dat ze kunnen schrijven, rekenen. Dat ze sociale vaardigheden leren. Dat ze zich

kunnen ontplooiën. Dat ze later terecht kunnen op een goede vakschool, een HBO, een topuniversiteit.

We kunnen niet wachten op Den Haag. Al het gelobby met G4 brieven en overleggen met Rouvoet, het heeft geen snars opgeleverd. We kunnen hier, in Amsterdam, het verschil maken voor duizenden kinderen, voor honderden leraren, voor al die ouders met hoop voor de toekomst.

Dat moeten we durven. Durven om hogere eisen te stellen dan het wettelijk minimum. Dus ook huiswerkbegeleiding voor mensen die geen 600 euro in de maand kunnen betalen. En kinderen die excelleren daar ook alle ruimte voor geven.

Er wordt gezegd dat de werkloosheid binnen een jaar verdubbelt. En dat de huizenprijzen instorten. En dat politiek de economie toch niet kan beïnvloeden.

Na school moet er werk zijn. Werk, werk, werk. We kunnen laten zien dat de voorspellingen over de jeugdwerkloosheid niet uitkomen. Geen 30.000 jeugdwerklozen in Amsterdam. Betaalde stages. Ondernemerschap. Langer naar school. Samenwerking met de bonden en het bedrijfsleven. Maar ook: doorgaan met het aantrekken van nieuwe bedrijven. Er zijn er de afgelopen jaren 300 bijgekomen uit het buitenland. We kunnen hier in Amsterdam laten zien dat we deze recessie doorstaan op een solidaire manier en er ook nog sterk uitkomen.

Maar dat moeten we wel durven. Durven te experimenteren. En niet te makkelijk denken. Niet nu de financiële sector opgeven nu iedereen erop spuugt. Niet accepteren dat jongeren straks 'gewoon' weer in een uitkering komen. En ook hier kunnen we niet wachten op Den Haag. We kunnen hier, in Amsterdam,

het verschil maken, voor mensen die vrezen voor hun baan, voor jongeren die werk verdienen.

Ze beweren dat als je strijd tegen onverschilligheid en vrijblijvendheid, je strijd tegen vrijheid.

Vrijheid en vrijblijvendheid. Twee totaal verschillende dingen. De PvdA moet vechten voor de vrijheid. De vrijheid die in het DNA van deze stad zit. Die in de geur van de straten huist als het net geregend heeft. Die al eeuwen mensen naar onze stad trekt. Wij moeten strijden voor de vrijheid om jezelf te kunnen zijn. Bijvoorbeeld als homo. Zoals Elvira dat doet in Zuid Oost, zoals Fouad en Ahmed dat doen in West. Wij moeten strijden voor de vrijheid om godsdienstig te kunnen zijn én atheïst. Door het op te nemen voor het recht van moslims op hun vrijheid. Net als voor elk ander geloof. En door niet te accepteren dat het recht van de ene ten koste gaat van de andere.

In 2009 is het niet meer acceptabel dat scholen homoleraren weigeren op grond van wat ze in hun slaapkamer doen. Laten we strijden voor de vrijheid van meningsuiting van belaagden. Maar laten we vrijheid nooit, nooit verwarren met onverschilligheid en vrijblijvendheid. De leerplicht is geen betutteling maar een garantie van het leerrecht van kinderen.

Wij hebben ons tegen sceptici gekeerd die de macht van de maffia en mensen handelaren op de Wallen als een voldongen feit zagen. Als onlosmakelijk deel van de stad. Omdat het nu eenmaal altijd al zo was geweest. Omdat je dat toch nooit zou kunnen veranderen.

De aanpak van de maffia op de Wallen is strijd vóór de vrijheid en tégen de vrijblijvendheid. Navelstaren en wegstaren. Die tijd is voorbij.

We moeten durven. Durven uitkomen voor onze principes. Durven onze eigen weg te bewandelen. Durven optimistisch te zijn. Niet meedoen aan het Haagse spel dat je óf een softe theedrinker bent óf een keiharde assimilator.

Ze zeggen dat veiligheid in Amsterdam betekent dat de ene Amsterdamse groep moet worden beschermd tegen de andere. Onze stad van de hoop kent veilige straten en buurten voor alle Amsterdammers ongeacht ras of kleur.

Veiligheid begint dichtbij huis. Kan ik veilig de straat oversteken? Speelt mijn zoontje veilig in de speeltuin? Veel onveiligheid is helemaal niet ingewikkeld. De oorzaken wel, de uitwerking niet.

Wij keerden ons tegen sceptici die de strijd om de straat al hadden opgegeven. Ik vind het een schande als een hand vol jongeren met hufterig gedrag een buurt onleefbaar maakt. Als overlast een eufemisme wordt voor onbeschoftheid of erger. Aso's die met hun auto door de straat racen, moeten ook worden aangepakt.

Ik zeg u: wij kunnen lokaal het verschil maken. Zodat buurten weer lucht krijgen. Door straatcoaches te sturen. Door gezinnen streng maar rechtvaardig te helpen. Met de inzet van gezinscoaches. Zodat er niet steeds nieuwe jongens de fout in gaan. Zodat de broertjes van criminele jongens niet eens de tijd hebben om hun oudere broers achterna te gaan. Iemand die gek is, moet naar een gesticht in plaats van in een traject of een taakstraf.

We hebben het aantal overlastgevende groepen gehalveerd. Nu moeten we doorzetten. Ik ben er van overtuigd dat als je Amsterdamse fietsers met een achterlichtje kunt laten rijden, je dit ook kunt.

We moeten wel durven. En veiligheid is niet de vijand van de vrijheid.
Veiligheid is een wezenlijk onderdeel van vrij zijn.

Het mag nooit doorslaan, maar het moet echt veel beter. Eberhard van der Laan belooft ons in het Parool dat dit kabinet komt met supersnelrecht, gedwongen opvoedingsondersteuning, straatcoaches, gezinsmanagers, doorzettingmacht voor gemeenten in probleemgezinnen. Amsterdamse wensen. We moeten Amsterdams versnellen en niet Haags vertragen. Ik ben er trots op dat minister van der Laan ons helpt.

Ze zeggen dat grote steden duur zijn. Dat daar nu eenmaal niets aan te doen is. Dat op termijn alleen rijke mensen in de stad kunnen blijven wonen. Dat 't een internationale trend is, dat 't in Londen en Parijs ook zo is. Dat de markt dat bepaalt.

Onzin. In Amsterdam bouwen we voor alle groepen. Een mooie Amsterdamse PvdA-traditie. Maar we moeten wel durven. Durven in maatschappelijk gebonden eigendom te bouwen. Durven zoals we altijd gedurfd hebben.

We moeten durven. En we mogen trots zijn. Want wij maken het verschil. Daar waren we voor. Daar zijn we voor. Daar blijven we voor.

Ik ben als Amsterdammer trots op onze mooie gebouwen, op onze lage luchten, op onze donkere grachten. Ik ben ook trots op al die eigenwijze Amsterdammers. De komende jaren gaan de musea weer open en stroomt de wereld naar Amsterdam. Wat laten we zien?

Ik wil dat ze kennismaken met een stad met 175 nationaliteiten. Een stad van trotse eigenzinnige mensen. Een stad die open en gastvrij is.

Ik wil dat ze zien hoe rijk we kunnen zijn zonder te graaien.

Hoe ons onderwijs functioneert voor iedereen.

Ik wil dat ze een red light district zien zonder vrouwenhandel.

Amsterdamse vrijheid en tolerantie zonder hypocrisie. Een stad die fonkelt van hoop, optimisme en openheid.

De stad staat op een kruispunt. Blijven we trouw aan onze ambitie en vinden we met nieuwe energie de weg om uit onze verschillen kracht te putten? Of geloven we nergens in, trekken we ons terug binnen de eigen groep? Kan ook, maar dat laatste is niet mijn keuze. Ik kies voor het eerste.

Jullie hebben mij vier jaar geleden afgevaardigd om namens onze PvdA de stad te dienen. Ik ben trots op wat we hebben bereikt, maar het is me niet meegevallen. De weg is lang en hobbelig. Maar toch:

De armoederegelingen zijn beter

We hebben 10.000 mensen uit een uitkering aan het werk gekregen

We hebben de stad veiliger gekregen

De lucht is schoner

We hebben Schiphol behouden

We hebben de Hells Angels en de wallen aangepakt

Opvoedingsondersteuning in alle wijken.

Maar het ging en gaat te langzaam. De praktijk was vaak weerbarstig. Belangen zijn groot. Veranderingen gaan stapje voor stapje. Veel duwen, duwen en durven.

Het kostte jaren om te regelen dat kleine ondernemers geholpen worden met hun veiligheid. Het kostte jaren om de bureaucratie in de jeugdzorg te bestrijden en we staan nog maar aan het begin. Het blijft een dagelijkse strijd om de leerplicht zo te organiseren dat we scholen en ouders op de huid zitten. En de inburgering begint eindelijk weer te draaien om inburgering.

En ik ben geschrokken van de remmende kracht in de stad. Te veel instituties zijn het zicht kwijt op waar ze voor dienen. Vergeten dat bestuurders dienaren zijn, instituties instrumenten van het volk en dat onze idealen niet mogen wijken voor de bureaucratie of de behoudzucht van het middenveld.

De PvdA moet laten zien dat het ons altijd gaat om het kind, de bewoner, de burger en niet het stelsel, de instelling, de bestuurder.

Worden we een bange stad of een trotse stad? Wij PvdA'ers lijken soms het bangste van allemaal. De peilingen, de peilingen! De relatie met corporaties, schoolbesturen, zorgbesturen, het maatschappelijk middenveld, allemaal PvdA'ers.

Soms krijg ik het ook wel eens benauwd. Doe ik het wel goed genoeg. Want ik sta in de voetsporen van indrukwekkende voorgangers.

- De grote Wibaut. Op zijn urn staat 'Er is maar één land, de wereld. Er is maar één volk, de mens. Er is maar één geloof, de liefde.'

- Monne de Miranda. Belangrijk man in de Diamantbewerkersbond. Ging massawerkloosheid te lijf met het Bosplan en het Flevopark.

- Jan Schaeffer. De man die zei: 'In gelul kan je niet wonen', en duizenden Amsterdammers een huis gunde en gaf

Allemaal inspirerende sociaal-democraten. Mensen die geloven in de hoop, mensen die woekeren met hun talenten, mensen die leren van hun fouten, mensen die nooit opgeven. Daar zijn er zo veel van in deze stad. En bij die mensen wil ik horen.

Hier sta ik. Ik kom voort uit deze stad. Katholieke onderwijzers en musici aan de ene kant. Joodse juristen en diamantairs aan de andere kant. Generaties Amsterdammers, die door de straten van Amsterdam hebben gelopen zoals mijn zonen er nu hun eerste stappen zetten.

Hier sta ik. Vier jaar geleden hebben jullie mij afgevaardigd. En ook de komende jaren wil ik graag samen met jullie de stad dienen. Ik popel om met jullie de straat op te gaan. De strijd aan te gaan. Omdat ik weet dat we durven. En wat we kunnen.

Wij zijn niet alleen. Wij zijn met velen, burgers van deze stad. Mensen met het hart op de goede plek.

Wij zijn geen politici, dat zijn we hooguit tijdelijk namens de Amsterdammers.

Wij zijn bewoners van Amsterdam. We verdelen geen macht, we smeden De Toekomst. Wij weten dat de toekomst van deze stad niet ligt in angst maar in hoop. Dit is het moment om je niet te laten verlammen door angst, maar juist actief te worden. Ja, de PvdA kan weer het verschil maken. Ja, we kunnen de stad weer hoop geven. Ja, we kunnen zorgen voor scholen, voor werk, voor

vrijheid en voor veiligheid. Ja, we mogen trots zijn op wie we waren en op wie we zullen zijn.

Samen kunnen we er voor zorgen dat Amsterdam ons Amsterdam blijft. Stad om trots op te zijn. Stad om van te houden. Mensen om van te houden.